

Rapport 2024:4

IAF:s granskningar av arbetslöshetskassorna 2019-2023

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi utövar tillsyn över arbetslöshetskassorna och gör uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen och av ärenden om återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program, samt av Arbetsförmedlingens utbetalningar av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vidare granskar vi Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden om varning och avstängning från aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen och Försäkringskassans handläggning av ärenden om avstängning från sådan ersättning. Vi följer utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Vi verkar för att Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist. Vi verkar även för att säkerställa att arbetslöshetsersättning betalas ut endast till de personer som är berättigade till det. Det gör vi bland annat genom att påtala de brister vi finner till de aktörer vi granskar, och Arbetsförmedlingen ska till regeringen och IAF redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att avhjälpa bristerna. När det gäller arbetslöshetskassorna får vi dessutom meddela erinringar och förelägga en arbetslöshetskassa att vidta åtgärder.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi bidrar även till att förtydliga regelverket genom yttranden till bland annat Högsta förvaltningsdomstolen.

Förord

Den här rapporten bygger på en sammanställning av IAF:s granskningar av arbetslöshetskassorna som har genomförts mellan åren 2019 och 2023.

Syftet med rapporten är att ge en sammanfattande bild av hur arbetslöshetskassornas verksamhet och tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen har fungerat mellan 2019 och 2023. Här sammanför vi och visar på resultat, analyser och diskussioner som är viktiga att lyfta ur ett mer övergripande perspektiv. Denna granskning ska kunna bidra som underlag och inriktning för framtida åtgärder hos såväl arbetslöshetskassorna som IAF.

Arbetslöshetskassorna har fått möjlighet att faktagranska delar av rapporten.

Granskningen har genomförts av Maria Magnusson och Håkan Nordström. Rapporten föredrogs av Maria Magnusson. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Jessica Idbrant, Carolina Stiwenius och Mikaela Glod. Enhetschefen för granskningsenheten har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 10 mars 2025

Cathrine Carlberg
Enhetschef

Maria Magnusson
Utredare

Sammanfattning

IAF ger i denna granskning en sammanfattande bild av hur arbetslöshetskassornas verksamhet och tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen har fungerat mellan 2019 och 2023. Slutsatserna bygger på de granskningar vi har genomfört under perioden.

IAF:s granskningar har visat att arbetslöshetskassorna tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen fungerar relativt väl. Men det finns utrymme för förbättringar på flera områden:

Regelverket behöver tillämpas mer enhetligt

Liknande ärenden bedöms ibland på olika sätt av arbetslöshetskassorna. Ökad samverkan och tydligare riktlinjer behövs för att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling. Det är en återkommande slutsats i IAF:s granskningar. IAF kommer att fortsätta arbetet med att främja en ökad samverkan och arbeta med föreskrifter och praxis till stöd för en enhetlig tillämpning.

Dokumentation av ärenden kan förbättras

Bristfällig dokumentation gör det svårt att i efterhand bedöma om beslut är korrekta. Arbetslöshetskassorna behöver stärka sina rutiner för att säkerställa tydliga beslutsunderlag.

Handläggningstider måste hållas nere

Långa handläggningstider skapar problem och gör att förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen minskar. Det har varit ett problem de senaste åren. IAF kommer att fortsätta följa handläggningstiderna och vid behov rikta tillsyn mot de arbetslöshetskassor som brister i detta.

Det behövs ett fortsatt arbete med intern styrning och kontroll och mot felaktiga utbetalningar

Arbetslöshetskassornas interna styrning och kontroll är inte reglerad i lag vilket är en orsak till att arbetet med detta skiljer sig åt mellan arbetslöshetskassorna. Det är därför ett område som behöver utvecklas. Trots att felaktiga utbetalningar är få i relation till den totala utbetalade arbetslöshetsersättningen handlar det om relativt stora belopp. Att motverka fusk och felaktiga utbetalningar kommer att vara en fortsatt prioritet för arbetslöshetskassorna och IAF.

Arbetslöshetskassorna måste förbättra sin beredskap vid samhällsstörningar

Pandemin och en IT-incident 2022 visade på sårbarheter i arbetslöshetskassornas verksamhet. Arbetet med beredskap och robusthet för att motverka problem vid samhällsstörningar kommer att vara en fortsatt prioritet för arbetslöshetskassorna och IAF.

Innehåll

1	Inledning	7
1.1	Syfte	7
1.2	Metod.....	7
2	Arbetslöshetskassorna	8
3	IAF:s granskningar	10
3.1	Vad har vi granskat?	10
3.2	Vilka arbetslöshetskassor har granskats?	11
4	Sammanfattning av IAF:s granskningar	12
4.1	Arbetslöshetskassornas organisation och styrning	12
4.1.1	Styrning och ledning fungerar men kan bli mer proaktiv hos vissa	12
4.1.2	Arbetslöshetskassorna har generellt en stabil ekonomi	13
4.1.3	Variation i intern styrning och kontroll.....	13
4.2	Hantering av arbetslöshetsförsäkringen	13
4.2.1	Generellt få fel men skillnader i bedömningar	13
4.2.2	Aktivt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar	14
4.2.3	Skillnader i hantering av underrättelser och sanktioner	14
4.2.4	Kassagranskningar	15
4.3	Uppföljningar och tillsynsärenden.....	15
4.4	Jämställdhet.....	15
5	Slutsatser	16
5.1	Arbetslöshetskassornas förbättringsområden och fortsatta arbete	16
5.1.1	Regelverket kan tillämpas mer enhetligt.....	16
5.1.2	Dokumentation kan förbättras.....	16
5.1.3	Handläggningstiderna måste hållas nere	17
5.1.4	Felaktiga utbetalningar och fusk måste bekämpas	17
5.1.5	Intern styrning och kontroll behöver stärkas.....	17
5.1.6	Arbetet med beredskap och robusthet kommer att vara viktigt.....	17
5.1.7	Implementering av ny arbetslöshetsförsäkringen är en utmaning.....	18
5.2	IAF:s utveckling av tillsynen	18
5.2.1	Förbättrad dialog och samverkan	18
5.2.2	Fortsatt utveckling av AI och automatisering	18
5.2.3	Fortsatt kunskapsutbyte.....	18
	Källor.....	19

1 Inledning

För att sammanställa och analysera resultaten från IAF:s granskningar av arbetslöshetskassorna mellan 2019 och 2023 har IAF genomfört en sammanfattande granskning. I det här kapitlet följer vårt syfte och metod.

1.1 Syfte

Syftet med granskningen har varit att ge en sammanfattande bild av hur arbetslöshetskassornas verksamhet och tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen har fungerat mellan 2019 och 2023.

Med detta som underlag uttalar vi oss i den här rapporten om de viktigaste utvecklingsområdena för arbetslöshetskassorna; områden som är viktiga även för IAF:s framtida tillsyn av arbetslöshetskassorna.

1.2 Metod

Den här granskningen har vi avgränsat till våra granskningar av arbetslöshetskassorna mellan 2019 och 2023. I granskningen har 58 rapporter ingått. Vi har också tagit med de granskningar som har utförts under 2023 men där resultaten har publicerats senast i april 2024. Förutom rapporterna har vi också analyserat våra uppföljningar av granskningar och våra tillsynsärenden som rör arbetslöshetskassorna.

Med hjälp av ChatGPT har vi sammanställt och analyserat våra granskningar, tillsynsärenden och uppföljningar. I vissa fall har vi också genomfört en manuell genomgång av materialet.

2 Arbetslöshetskassorna

I det här kapitlet följer en kort översikt över arbetslöshetskassorna och deras verksamhet mellan 2019 och 2023.

Arbetslöshetskassorna spelar en central roll i det svenska trygghetssystemet genom att erbjuda ekonomiskt stöd till individer som förlorat sin anställning.

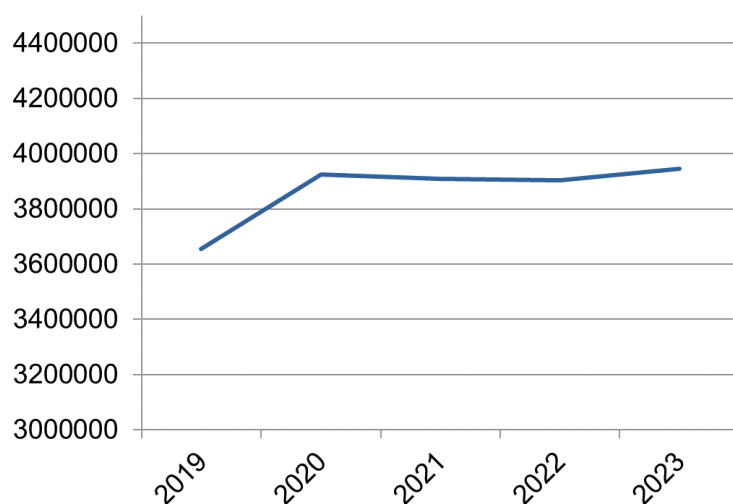
Arbetslöshetskassorna är självständiga föreningar som utför ett statligt uppdrag att administrera arbetslöshetsförsäkringen, vilket innebär att de, trots att de inte är myndigheter, har delegerats myndighetsutövande uppgifter.

För närvarande finns det 24 arbetslöshetskassor med olika verksamhetsområden.

Tidigare var arbetslöshetskassorna fler till antalet. Under 2019 skedde två fusioner då Svensk Handels och Skogs- och Lantbrukstjänstemännens arbetslöshetskassor fusionerades med Unionens arbetslöshetskassa. Hamnarbetarnas arbetslöshetskassa fusionerades med Sveriges Arbetares arbetslöshetskassa under 2021.

Medlemsantalen i arbetslöshetskassorna har varierat över tid, med en markant ökning under pandemin 2020. Efter en viss nedgång ökade antalet medlemmar återigen, och i slutet av 2023 uppgick det totala medlemsantalet till nästan 4 miljoner, vilket innebar att ungefär 7 av 10 personer av arbetskraften i åldern 16 till 64 år var med i en arbetslöshetskassa.

Diagram 1: Arbetslöshetskassornas medlemsutveckling

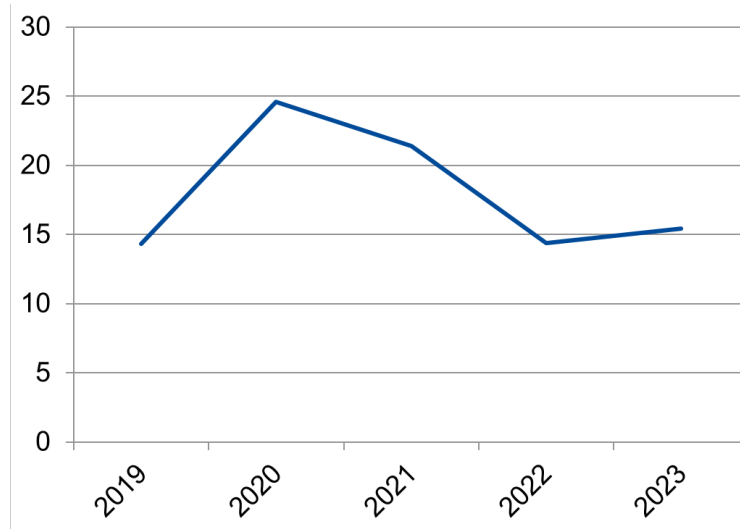
Källa: laf.se

Den utbetalade arbetslöshetsersättningen har också fluktuerat i takt med konjunkturläget. Under pandemin 2020 ökade utbetalningarna markant, för att sedan minska. Med det försämrade konjunkturläget ökade utbetalningarna återigen, och i slutet av 2023 uppgick de till 15,4 miljarder kronor.

Diagram 2: Utbetalad arbetslöshetsersättning.

Källa: laf.se

3 IAF:s granskningar

I det här kapitlet följer en beskrivning av hur IAF:s väljer vad som ska granskas och en översikt över IAF:s granskningar mellan 2019 och 2023

Genom att granska, följa upp och påtala brister kan IAF bidra till ökad rättssäkerhet för enskilda som har rätt till de olika ersättningsformerna. Målsättningen är också att sprida kunskap om granskningarna genom att publicera rapporter och föra dialog med arbetslöshetskassorna, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Förutom de uppdrag IAF får av regeringen i regleringsbrev väljer IAF själv vad som ska granskas. Till grund för detta görs en löpande riskanalys där myndigheten utifrån andra granskningar, omvärldsanalys och inkommande förslag prioriterar vad som behöver granskas. IAF genomför dock inte granskningar på begäran av enskilda och kan inte heller agera i enskilda ärenden.

Arbetslöshetskassorna omfattas av granskningar av olika teman men också i kassagranskningar där vi tittar på en enskild arbetslöshetskassa som en helhet där både organisation och försäkringstillämpning ingår.

3.1 Vad har vi granskat?

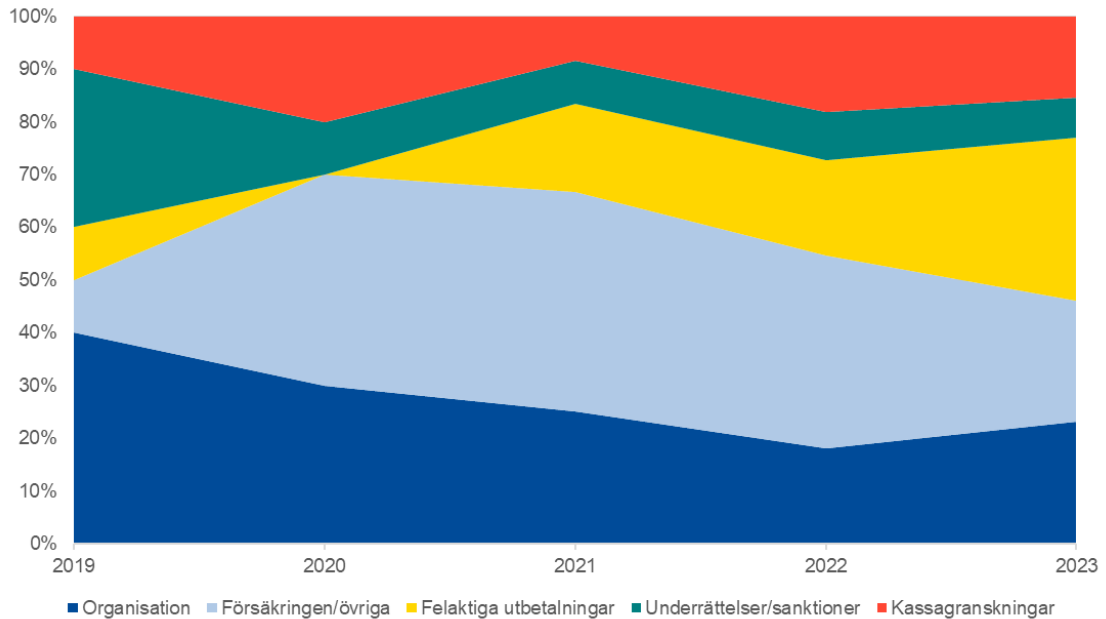
För att ge en översiktlig bild av vad IAF har granskat under perioden har vi i nedanstående diagram kategoriserat granskningarna efter de största områdena som har granskats:

- Organisation som innefattar ledning och styrning, administration och ekonomi.
- Felaktiga utbetalningar som bland annat innefattar uppskattningar av arbetslöshetsersättning som betalats ut felaktigt och bidragsbrott.
- Underrättelser och sanktioner som innefattar granskningar av hur arbetslöshetskassorna hanterar underrättelser som kommer från Arbetsförmedlingen.
- Kassagranskningar som innefattar granskningar av enskild arbetslöshetskassa. Granskningarna omfattar i sin tur både organisation och handläggning av försäkringen.
- Försäkringen och övrigt som innefattar olika granskningar av arbetslöshetsförsäkringen men också de granskningar som vi inte har kunnat placera i någon annan kategori.

Det finns inga tydliga gränser mellan de olika kategorierna. Områden kan gå in i varandra. Underrättelser och sanktioner är exempelvis en del av arbetet med att förhindra felaktiga utbetalningar. En granskning kan också ha omfattat en eller flera av områdena ovan.

Diagram 3: Fördelning av IAF:s granskningar av arbetslöshetskassorna 2019-2023

Källa: laf.se

Under perioden har antalet granskningar av felaktiga utbetalningar ökat samtidigt som organisation och försäkringen/övriga har minskat. De senare områdena ingår dock också i de kassagranskningar som har genomförts.

3.2 Vilka arbetslöshetskassor har granskats?

Alla arbetslöshetskassor har i någon mån omfattats av IAF:s granskningar. För att grovt uppskatta förekomsten har vi räknat hur många gånger varje arbetslöshetskassa omnämns i våra rapporter under perioden.

Vissa arbetslöshetskassor förekommer oftare än andra. De arbetslöshetskassor som nämns flest gånger är Arbetslöshetskassan Alfa, Akademikernas och Unionens arbetslöshetskassor. De arbetslöshetskassor som nämns minst gånger är Hotell- och restauranganställdas, Finans- och försäkrings och Sekos arbetslöshetskassor.

4 Sammanfattning av IAF:s granskningar

I det här kapitlet redovisar vi en sammanfattning av IAF:s granskningar av arbetslöshetskassorna mellan 2019 och 2023. Vi har delat upp redovisningen i arbetslöshetskassornas organisation och styrning respektive arbetslöshetskassornas hantering av arbetslöshetsförsäkringen. Avslutningsvis sammanfattar vi några ytterligare områden i vår tillsyn: uppföljningar och tillsynsärenden samt arbetet med jämställdhet.

4.1 Arbetslöshetskassornas organisation och styrning

4.1.1 Styrning och ledning fungerar men kan bli mer proaktiv hos vissa

IAF har i flera granskningar konstaterat att arbetslöshetskassorna har tydliga ansvarsfördelningar, kontinuerliga uppföljningar och aktiva styrelser.

Beslutsfattande, policyutveckling och målstyrning är ofta välorganiserade, vilket skapar stabilitet.

Samtidigt har det framkommit att vissa styrelser inte alltid är tillräckligt proaktiva i sin styrning. I vissa fall saknas tydliga mål och riktlinjer för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av arbetslöshetsförsäkringen.

När ärendevolymer ökar vid förändringar på arbetsmarknaden kan brister i styrningen leda till problem med resurser för att upprätthålla korta handläggningstider och en effektiv administration. Arbetslöshetskassorna har en aktiv samverkan för att stärka likabehandlingen och ibland också för att dela resurser vid hög arbetsbelastning. Det skulle dock behövas i större utsträckning. Samordning av resurser har vissa tillfällen skett först efter att behovet funnits en längre tid.

IAF har också identifierat brister i arbetslöshetskassornas robusthet vid krissituationer. En IT-incident som skedde 2022 visade på sårbarheter i IT-systemen och påverkade kassornas möjlighet att hantera utbetalningar¹. Styrelserna behöver ta sådana risker på stort allvar för att säkerställa att arbetslöshetskassorna kan fullgöra sitt uppdrag även vid oförutsedda händelser.

---

¹ En säkerhetsrelaterad IT-incident hos en driftleverantör i slutet av 2022 ledde till att många arbetslöshetskassor fick stänga ner IT-systemen vilket fördröjde utbetalningar av arbetslöshetsersättning.

4.1.2 Arbetslöshetskassorna har generellt en stabil ekonomi

Arbetslöshetskassorna har generellt en stabil ekonomi. Medlemsavgifterna är i balans med kostnaderna, vilket gör att det egna kapitalet ligger på en rimlig nivå. Tidigare kunde vissa arbetslöshetskassor ha kapitalbuffertar som översteg 12 månaders kostnader, vilket innebar att medlemmarna betalade högre avgifter än nödvändigt. På senare år har kapitalnivån motsvarat mellan fyra och åtta månaders kostnader, vilket IAF bedömer som mer balanserat.

IAF har i granskningar av arbetslöshetskassornas ekonomi endast funnit mindre brister, främst i form av små fel i årsredovisningarna.

4.1.3 Variation i intern styrning och kontroll

Arbetslöshetskassorna omfattas inte av samma regler för intern styrning och kontroll som statliga myndigheter. Trots det bedömer IAF att det finns en medvetenhet om vikten av att ha god kontroll över verksamheten för att motverka felaktiga utbetalningar och upprätthålla förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen.

Större arbetslöshetskassor hade oftast mer utvecklade processer för en systematisk riskhantering, medan vissa mindre arbetslöshetskassor fortfarande saknade detta. IAF ansåg att bristande riskanalyser och kontrollmekanismer kan leda till att potentiella risker inte upptäcks i tid, vilket kan påverka både rättssäkerhet och effektivitet.

En granskning av arbetslöshetskassornas interna styrning och kontroll 2018 visade på stora utvecklingsbehov. Därefter har det skett en utveckling hos många arbetslöshetskassor. I en senare granskning konstaterade IAF att det fanns adekvata system för riskhantering och intern kontroll hos de flesta arbetslöshetskassor, men att det fortfarande fanns utrymme för vissa förbättringar på en del arbetslöshetskassor.

4.2 Hantering av arbetslöshetsförsäkringen

4.2.1 Generellt få fel men skillnader i bedömningar

IAF:s granskningar har visat att arbetslöshetskassorna har gjort relativt få fel vid handläggningen av arbetslöshetsförsäkringen.² De felaktiga utbetalningarna är förhållandevis få, och granskade ärenden visar att besluten generellt sett är välgrundade och korrekt hanterade.

I delar av arbetslöshetsförsäkringen finns ett stort tolkningsutrymme och det kräver ofta individuella bedömningar. IAF har också sett att liknande ärenden i viss utsträckning hanteras olika mellan arbetslöshetskassorna. Våra granskningar har visat

---

² Resultat från exempelvis kassagranskningarna.

att de största skillnaderna finns vid bedömningar av underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt, företagär- och studerandeärenden samt vid polisanmälningar av misstänkt bidragsbrott. IAF har också konstaterat att det har funnits skillnader i dokumentation av ärenden.

IAF har identifierat flera orsaker till olikheterna. Regelverket är ibland svårt att tolka och rättspraxis begränsad. Dessutom kan arbetslöshetskassornas samordning vara otillräcklig för att skapa en mer enhetlig tillämpning. För att säkerställa likabehandling har IAF många gånger rekommenderat ökad samverkan mellan arbetslöshetskassorna, bland annat genom gemensamma riktlinjer och utbildningar.

4.2.2 Aktivt arbete för att motverka felaktiga utbetalningar

Mellan 2021 och 2023 uppgick de upptäckta felaktiga utbetalningarna till mellan 200 och 265 miljoner kronor per år, vilket motsvarar 1–2 procent av de totala utbetalningarna.

Arbetslöshetskassorna har stärkt sitt kontrollarbete i syfte att motverka felaktiga utbetalningar och fusk. De har utvecklat automatiserade funktioner och förstärkt kontroller mot Skatteverkets arbetsgivardeklarationer. Samtidigt har IAF konstaterat att arbetslöshetskassorna hanterar återkravsärenden olika, särskilt vid beslut om att lämna ärenden till Kronofogden. IAF har även konstaterat att enskilda löper olika risk att bli polisanmälda för misstänkt bidragsbrott, beroende på vilken arbetslöshetskassa denne tillhör. IAF har rekommenderat att arbetslöshetskassorna tar fram gemensamma riktlinjer för en mer enhetlig hantering.

4.2.3 Skillnader i hantering av underrättelser och sanktioner

Arbetslöshetskassorna hanterar årligen ett stort antal underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt från Arbetsförmedlingen och dessa är viktiga för att säkerställa att ersättning endast betalas ut till dem som har rätt till den. IAF har också konstaterat att det finns brister i Arbetsförmedlingens arbete med underrättelser och att fler underrättelser borde ha skickats.

IAF:s granskningar har visat att de största bristerna i hanteringen av underrättelser är det stora utrymmet för tolkning i bestämmelserna och den varierande tillämpningen av dessa mellan olika arbetslöshetskassor. Detta medför att liknande fall kan behandlas mycket olika beroende på vilken arbetslöshetskassa den arbetssökande tillhör, vilket underminerar principen om likabehandling och rättssäkerhet.

En granskning från 2022 visade att sanktionsgraden varierade mellan 78 och 98 procent mellan olika arbetslöshetskassor. Det finns skillnader i hur arbetslöshetskassorna bedömer vad som är "godtagbara skäl" vid överträdelser och att sammanläggning av underrättelser hanteras olika. IAF kan konstatera att det nya

regelverket som träder i kraft den 1 oktober 2025 innebär att upprepad misskötsamhet av arbetssökandet i vissa fall kan läggas samman till grund för en sanktion.

4.2.4 Kassagranskningar

Vid kassagranskningar gör IAF en helhetsgranskning av en enskild arbetslöshetskassa. I de som har genomförts under perioden har IAF bedömt att handläggningen av arbetslöshetsförsäkringen generellt sett fungerade väl.

Några specifika brister noterades i enskilda ärenden. Brister i dokumentation och i hanteringen av återkravsärenden kunde också konstateras. Totalt sett var dock felen få i förhållande till det totala antalet granskade ärenden.

De arbetslöshetskassor som fick anmärkningar uppdaterade sina rutiner och utbildade personal för att förbättra hanteringen och dokumentationen av ärenden.

4.3 Uppföljningar och tillsynsärenden

IAF har genomfört sex uppföljningar av tidigare granskningar där arbetslöshetskassorna har vidtagit åtgärder genom att förändra rutiner och utbilda personal. IAF har bedömt att de åtgärder som arbetslöshetskassorna har vidtagit var tillräckliga och har avslutat uppföljningarna.

IAF har även haft 14 tillsynsärenden, som främst har handlat om långa handläggningstider. Att arbetslöshetskassorna då och då får långa handläggningstider är ett problem för den enskilde och även för arbetslöshetsförsäkringens legitimitet i stort. IAF följer därför handläggningstiderna löpande och presenterar dem återkommande på IAF:s webbplats.

4.4 Jämställdhet

IAF har identifierat könsskillnader inom arbetslöshetsförsäkringen, bland annat i sanktionsgrad och återbetalning av felaktig ersättning. Få arbetslöshetskassor har analyserat skillnaderna, och IAF ser ett behov av att undersöka vissa områden vidare för att säkerställa att könsskillnaderna inte är osakliga.

5 Slutsatser

I det här kapitlet redovisar vi våra sammanfattande slutsatser av de granskningsresultat som har framkommit i våra rapporter mellan 2019 och 2023. I analysen av arbetslöshetskassornas förbättringsområden beskriver vi vad IAF bidrar med eller kommer att bidra med inom respektive område. Avslutningsvis beskriver vi kort hur IAF avser att arbeta vidare med utvecklingen av tillsynen

5.1 Arbetslöshetskassornas förbättringsområden och fortsatta arbete

Även om IAF:s samlade bild från granskningarna av arbetslöshetskassorna under perioden är att mycket fungerar bra finns det också utrymme för förbättringar. Arbetslöshetskassorna är på god väg på flera områden men det krävs också ett fortsatt arbete. Ett arbete som även IAF stödjer genom de verktyg myndigheten har.

5.1.1 Regelverket kan tillämpas mer enhetligt

Regelverket för arbetslöshetsförsäkringen innehåller delar där utrymmet för bedömningar är relativt stort. Granskningar har visat att arbetslöshetskassorna ibland bedömer likvärdiga ärenden olika. Viss variation är naturlig när utrymmet för bedömningar är stort, men skillnaderna får inte vara så stora att de påverkar likabehandlingen av de sökande. På det här området kan förbättrad samverkan mellan arbetslöshetskassorna leda till mer likabehandling. IAF:s kommer också arbeta vidare med tydliggörande föreskrifter och rättspraxis för att bidra till en ökad enhetlighet.

5.1.2 Dokumentation kan förbättras

IAF har identifierat brister i dokumentationen av utredningar och bedömningar av ersättningsärenden. Bristfällig dokumentation försvårar möjligheten att i efterhand bedöma om handläggningen skett korrekt och rättssäkert. Arbetslöshetskassorna behöver därför förbättra sin dokumentation för att säkerställa att beslutsunderlagen är tydliga och spårbara. IAF kommer under 2025 granska hur arbetslöshetskassorna följer de formella kraven på ärendehantering. Från och med 1 oktober 2025 kommer också Förvaltningslagen (2017:900) att gälla för arbetslöshetskassorna.

5.1.3 Handläggningstiderna måste hållas nere

Flera arbetslöshetskassor har haft problem med långa handläggningstider under perioden. Det finns ingen preciserad tidsgräns i lagstiftningen för hur snabbt arbetslöshetsersättning ska betalas ut, men JO har uttalat att handläggningstiden inte bör överstiga en månad. Långa handläggningstider påverkar de sökandes ekonomiska trygghet och kan skapa osäkerhet. IAF kommer att fortsätta följa och redovisa handläggningstider på sin webbplats och när det behövs kommer IAF öppna tillsynsärenden mot de arbetslöshetskassor som får för långa handläggningstider.

5.1.4 Felaktiga utbetalningar och fusk måste bekämpas

Arbetslöshetskassorna måste kunna förebygga och hantera fusk och felaktiga utbetalningar. Även om IAF:s granskningar hittills har visat att det de felaktiga utbetalningarna är relativt få så rör det ändå relativt stora belopp. Det är i sammanhanget också ett viktigt arbete för att upprätthålla förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen.

IAF kommer att fortsätta granska arbetslöshetskassornas arbete med felaktiga utbetalningar och genomför 2025 en ny studie om omfattningen av dessa.

5.1.5 Intern styrning och kontroll behöver stärkas

Arbetslöshetskassornas interna styrning och kontroll är inte reglerad i lag. Det är en orsak till att det finns skillnader i hur arbetslöshetskassorna arbetar med intern styrning och kontroll, vilket i sin tur kan påverka kvalitén i beslutsfattandet.

IAF granskar arbetslöshetskassornas kontrollarbete under 2025 och kommer att fortsätta granska arbetslöshetskassornas interna styrning och kontroll i framtiden.

5.1.6 Arbetet med beredskap och robusthet kommer att vara viktigt

Arbetslöshetskassorna behöver vara förberedda på kriser och samhällsstörningar. Pandemin och en IT-incident 2022 har visat att systemet måste kunna hantera plötsliga och omfattande händelser. En statlig utredning 2024 föreslog att arbetslöshetskassorna bör arbeta mer systematiskt med beredskap, möjligheten att betala ut preliminär ersättning och att kunna tillämpa tillfälliga regler vid krissituationer.

IAF följer under 2025 upp hur arbetslöshetskassorna stärker sin robusthet och beredskap.

5.1.7 Implementering av ny arbetslöshetsförsäkringen är en utmaning

Den 1 oktober 2025 införs en ny arbetslöshetsförsäkring där ersättningen baseras på inkomster. Reformen förväntas förenkla handläggningen och minska felaktiga utbetalningar. Under en längre övergångsperiod måste arbetslöshetskassorna hantera både det gamla och det nya systemet parallellt, vilket innebär utmaningar i handläggning och information. Arbetslöshetskassorna måste säkerställa att handläggare utbildas, IT-system uppdateras och att tydlig information når de sökande. IAF kommer att följa implementeringen under 2025 och därefter.

5.2 IAF:s utveckling av tillsynen

IAF strävar efter att kontinuerligt förbättra tillsynen. Granskningarna av arbetslöshetskassorna under perioden har visat flera områden där IAF genom tillsynen fortsatt behöver bidra till att arbetslöshetsförsäkringen fungerar rättssäkert och effektivt.

5.2.1 Förbättrad dialog och samverkan

Dialog och samverkan med arbetslöshetskassorna kommer att vara en fortsatt viktig del av IAF:s arbete. Workshops och diskussioner liksom andra former av dialog under och efter granskningar kan bidra till att tillsynen får större effekt och leda till konkreta förbättringar. IAF kommer också att fortsätta att uppmuntra arbetslöshetskassorna att ha en fortsatt god dialog sinsemellan. Detta kan leda till förbättringar av flera av de utvecklingsområden som vi har redogjort för i den här rapporten.

5.2.2 Fortsatt utveckling av AI och automatisering

AI och automatisering blir allt viktigare verktyg för granskning och kontroll. Automatiserade processer kan bidra till mer effektiv tillsyn av hur regelverket tillämpas. IAF använder redan AI i många granskningar och kommer att fortsätta utforska hur den nya tekniken kan bidra till en mer effektiv tillsyn.

5.2.3 Fortsatt kunskapsutbyte

IAF ser ett ökat behov av kunskapsutbyte mellan myndigheter, arbetslöshetskassor och andra aktörer. Genom att delta i olika forum kan IAF bidra till att utveckla arbetslöshetsförsäkringen och arbetsmarknadspolitiken och stärka arbetslöshetskassornas arbete med kontroll och rättssäkerhet. IAF kommer att fortsätta arbetet med att främja kunskapsutbyte och samverkan.

Källor

IAF:s rapporter om granskningar av arbetslöshetskassorna från 1 januari 2019 till april 2024

- 2019:1 Felaktiga utbetalningar i arbetslöshetsförsäkringen
- 2019:2 Sammanläggning av underrättelser på arbetslöshetskassorna
- 2019:3 Statsbidragshanteringen inom arbetslöshetsförsäkringen
- 2019:4 Granskning av Skogs- och Lantbrukstjänstemännens arbetslöshetskassa
- 2019:5 Lika i sak – lika för alla?
- 2019:6 Underlag för bidrag till arbetslöshetskassor
- 2019:7 Kan sanktion tilldelas för dag då man inte sökt arbetslöshetsersättning
- 2019:8 IAF:s granskningar av arbetslöshetsförsäkringen 2016-2018
- 2019:9 Arbetslöshetskassornas eget kapital och finansiella placeringar
- 2019:12 Arbetslöshetsersättning jämsides med studier
- 2019:14 Granskning av arbetslöshetskassornas årsredovisningar för 2018

- 2020:2 Arbetslöshetskassornas avskrivning av återkrav
- 2020:3 Den nya arbetsmarknaden - utmaningar för dagens arbetslöshetsförsäkring
- 2020:4 Underlag för bidrag till små arbetslöshetskassor
- 2020:5 Granskning av Journalisternas arbetslöshetskassa
- 2020:6 Arbetslöshetskassornas verksamhetsområden
- 2020:7 Förslag till fördelning av tillfälligt bidrag till arbetslöshetskassorna
- 2020:9 Bristyrken och arbetslöshet
- 2020:11 Granskning av Arbetslöshetskassan Alfa
- 2020:13 Arbetslöshetskassan Alfas roll som kompletterande arbetslöshetskassa
- 2020:14 Arbetslöshetskassornas årsredovisningar 2019

- 2021:1 Arbetslöshetskassornas samverkan
- 2021:2 Granskning av STs arbetslöshetskassa
- 2021:4 Underlag för bidrag till små arbetslöshetskassor
- 2021:5 Underrättelser, sanktioner och verkställanden 2020
- 2021:6 Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet
- 2021:8 Arbetslöshetskassornas årsredovisning och ekonomi 2020
- 2021:9 Identifierade risker för felaktiga utbetalningar och bidragsbrott inom arbetslöshetsförsäkringen
- 2021:10 Handlingsplan för att motverka felaktiga utbetalningar

- 2021:11 Övergången mellan arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.
- 2021:16 Analys och utvärdering av arbetslöshetskassornas handläggningstider 2020
- 2021:17 Deltidsbegränsningen i arbetslöshetsförsäkringen
- 2021:18 Kommunala arbetsmarknadsanställningar - Hur påverkar de arbetslöshetsförsäkringen?
- 2021:8 Arbetslöshetskassornas årsredovisning och ekonomi 2020
- 2022:1 Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen 2022
- 2022:2 Konsekvenser av de tillfälliga regeländringarna i arbetslöshetsförsäkringen
- 2022:3 Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete
- 2022:6 Granskning av Småföretagarnas arbetslöshetskassa
- 2022:7 Underrättelser, sanktioner och verkställanden 2021
- 2022:8 Arbetslöshetskassornas ekonomi 2021
- 2022:9 Granskning av Akademikernas arbetslöshetskassa
- 2022:11 Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete
- 2022:12 Arbetslöshetskassornas återkrav av arbetslöshetsersättning
- 2022:13 Felaktiga utbetalningar i arbetslöshetsförsäkringen 2021
- 2023:1 Fördelning av bidrag för att stärka kontrollarbetet och motverka felaktiga utbetalningar och fusk inom arbetslöshetsförsäkringen
- 2023:3 Felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna 2020–2022
- 2023:5 Granskning av Pappersindustriarbetarnas arbetslöshetskassa
- 2023:6 Granskning av Arbetslöshetskassan Vision
- 2023:7 Arbetslöshetskassornas robusthet för samhällsstörningar, kris och höjd beredskap
- 2023:8 Orsaker till och effekter av långa handläggningstider för underrättelser
- 2023:9 Underrättelser, sanktioner och verkställanden 2022
- 2023:11 Arbetslöshetskassornas ekonomi 2022
- 2023:14 Arbetslöshetskassornas arbete med intern styrning och kontroll
- 2023:15 Arbetslöshetskassorna ur ett jämställdhetsperspektiv
- 2024:2 Arbetslöshetskassorna och Kronofogden
- 2024:3 Upptäckta felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna 2021-2023
- 2024:4 Analys av arbetslöshetskassornas kontrollarbete
- 2024:6 Bidragsbrott inom arbetslöshetsförsäkringen

IAF:s uppföljningar av granskningar

- 2019/435, 201/433 Statsbidragshanteringen inom arbetslöshetsförsäkringen
- 2021/39 Granskning av Arbetslöshetskassan Alfa
- 2020/278 Arbetslöshetskassornas verksamhetsområden
- 2020/499 Granskning av Journalisternas arbetslöshetskassa
- 2020/122 Arbetslöshetsersättning jämsides med studier
- 2019/270 Granskning av Skogs- och lantbrukstjänstemännens arbetslöshetskassa

IAF:s tillsynsärenden

- 2019/131 Arbetslöshetskassan Alfa
- 2019/369 Småföretagarnas arbetslöshetskassa
- 2020/101 IF Metalls arbetslöshetskassan
- 2020/448 Flera arbetslöshetskassor
- 2020/468 Flera arbetslöshetskassor
- 2020/475 Akademikernas arbetslöshetskassa
- 2022/124 Livsmedelsarbetarnas arbetslöshetskassa
- 2022/358 Unionens arbetslöshetskassa
- 2022/413 Lärarnas arbetslöshetskassa
- 2023/51 Kommunals arbetslöshetskassa
- 2023/69 Arbetslöshetskassan Alfa
- 2023/148 Livsmedelsarbetarnas arbetslöshetskassa
- 2023/240 Akademikernas arbetslöshetskassa
- 2023/439 Lärarnas arbetslöshetskassa

Övrigt

Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig, SOU 2024:49

En undersökning av några a-kassors handläggning av ärenden med inriktning på frågan om handläggningstider och utformningen av beslut, JO, dnr 1214-2020

Postadress:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150 - 48 70 00
Fax: 0150 - 48 70 02
E-post: iaf@iaf.se
Webbplats: www.iaf.se

